

POLEGAC (19) *vb impf*

o jasne; -é- (5), -e- (1); -é- : -e- *Mącz* (1:1); a *jasne*.

inf polégac (4). ◇ *praes 1 sg* polégam (1). ◇ *3 sg* polégã (8). ◇ *1 pl* polégamy (1). ◇ *3 pl* polegają (2). ◇ *praet 3 sg m* polégãł (1). ◇ *3 pl [m pers polégali]*. *subst* polégaly (1). ◇ [*con 3 sg f by* polegała.] ◇ *part praes act* polégając (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Ufać, wierzyć komuś lub czemuś; niti, pendere Cn [na kim, na czym]* (10) : Nie polega duch moy/ iedno ná pokornych y ćichych/ y tych ktorzy drżą ná łłowá moie. *SkarŻyw* 196, 203; Niegodzien tego ten świát zawiłány/ Aby miał ná nim rozumem nádány Człowiek polégac/ á fwé łczęśliwości Sądzić ná iego płochéy odmiennosci. *KochPieś* 48; Ná miłosierdziu/ godzi fię/ łtworzeniu/ Pánłkim polegac. *GrabowSet T3; LatHar [+10]*, 446; Acz y ład zgoła ná Woźnégo ofobie nie poléga *SarnStat* 1280; Połłał P. Bog Słowo y mądrosć fwoię widome⁸⁰ doktorá z niebá/ iáko obiecował Izáialz/ ná ktorým práwie bełpiecznie polegac/ y w náuce iego nieomyłney do zbáwienia y końca łczęścia nawyźłze⁸⁰ przychodzić może. *SkarKaz* 488a; *SkarKazSej* 694b.

[*W połączeniu z określeniem intensywności*: y Moskiewłki wiele ná nim [*Janie Sujskim*] polegał/ bo był łpráwny. *BielKron* 1597/781.]

Szeregi: [»przestawać i polegać«: Przedšie ié [*panów mądrych a poważnych*] Szłáchtá y włyficy ludzie wobec wyłoce ważyli/ [...] á rádži ná ich rádách w Rzeczyłpólityé y na Seymiéłch przestawali y polégali *SolikZiem* C2v.]

»wspierać się i polegać« (1): żeć my ná żadney náłzey mocy y cnoćie włpierać fię y polegac nie możemy *LatHar* 453.

2. *Przewracać się, upadać* (1) : [Succumbo, ich lige vuter. P. vpadam/ polegam. *Volck* 146.]

a. *O zbożu* (1) : [w Czerwcu drugi raz iá [*mannę*] złczykáiá y okopuiá gdzie potrzeb aby nie polegała *Cresc* 1571 186.]

polegać od czego (1): Inhorrescit messis spicea, Miece fie álbo poléga żyto od wiátru. *Mącz* 158c.

3. *Leżeć, spoczywać* (4) : Sedent nives, Polegáya łniegi/ długo trwáya. *Mącz* 378c; Chronisso – Poliegam. *Calep* [191]a.

a. *Spoczywać ciężarem [na czym]* (2) : Bo [*królestwo*] ná religiey ktorey káplani náuczáiá/ y ná znáiomosci práwego Bogá/ y łłuzbie iego/ ofádzone ielt/ y ták fię z nim łpaia y ženi/ iáko fundáment z budowánim/ ktore ná nim polega/ y bez ktorego vpada. *SkarKazSej* 678a.

Przen (1) :

W porównaniu (1): Chryłtus do łercá/ á Piotr do vchá/ wiáry y kościoła fundamentem y zátrzymánim ielt/ ták iż ná nim y náuce iego/ iáko ná mocney opoce kościoł włyfitek polegá. *SkarJedn* 73.

4. *Ginąć w bitwie; corruere PolAnt, Vulg* (3) : *BibRadz* 2.Reg 3/34; *BielKron* 308; Wié o tym [*cesarz turecki*] [...] / że zá Włádyłławá częłté woýłká iego w Wołółzéch od was porázone polégaly *OrzJan* 6; [Y pułzczáli [*czarci*] łtrzały ognilte/ ále Anioł on zbroyny tarczą włyzytkie odbijał. Y polegali Czárći/ gdy Anioł ná nie vderzył *SkarŻyw* 137].

[Zwrot: »polegając pomrzeć« [kalka z hebr.]: Vciékł lud z bitwy y wiele z ludu polégaiąc pomárło [multi corruentes e populo mortui sunt] WujBib 2.Reg 1/4.]

5. Zasadzać się, opierać się [na czym] (1) : Czego iednak iuramentem oná ftroná winná poświadczyć, która lepfzé dowody ná Wiziiéy pokazáła. Bo iednak ná lámégo Woźnégo powieści tá rzecz niepoléga SarnStat 1284.

Synonimy: 1. ufać, przestawać, wierzyć, wspierać się, zasadzać się; 2. padać, przewracać się, upadać, wywracać się; 4. ginąć, padać; 5. opierać się, zasadzać się.

Formacje współrdzenne cf 2. LEC.

Cf **POLEGAJĄCY, POLEGANIE**

KO